

Geachte leden van de commissie LNV,

Namens Greenpeace, Milieudefensie en Vogelbescherming Nederland stuur ik u een inbreng voor de begrotingsbehandeling van het ministerie van LNV in week 48 betreffende het omschakelfonds; een van de instrumenten binnen de structurele aanpak stikstof.

Een goed gevuld omschakelfonds is essentieel om te komen tot een toekomstbestendige landbouw. Voor dit fonds zou, in opvolging van de motie Voordewind en Amhaouch ([35154 nr. 21](#)), een uitgewerkt plan komen om *'boeren die de omslag naar kringlooplandbouw willen maken, waaronder ook boeren die biologisch en natuurinclusief, of extensiever willen gaan werken, te ondersteunen bij de financiële uitdagingen die dit met zich meebrengt'*.

Wij maken ons echter zorgen over de huidige omvang en opzet van dit fonds. Mede in het licht van de huidige berichtgeving over de landbouwparagraaf in het nieuwe regeerakkoord, waar de omslag naar (natuurinclusieve) kringlooplandbouw en extensivering niet de boventoon voert. Om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de hoognodige omslag in de landbouw is een veel hoger budget nodig en een scherpere sturing op de transitie naar kringlooplandbouw.

Omvang fonds

In de LNV begroting 2022 is vastgehouden aan de 175 miljoen euro die reeds was begroot in het kader van de structurele aanpak stikstof. Dit budget is beschikbaar tot aan 2030. Uit de MKBA Toekomstbestendige Veehouderij van onderzoeksbureau Ecorys blijkt dat voor een omslag naar 100% ecologische/biologische veehouderij de komende 10 jaar 430 miljoen euro per jaar nodig is. Dat is zonder het bedrag voor opkoop van vee, stallen en grond, maar inclusief een investering in natuurherstel (270 miljoen per jaar). Zelfs zonder de investering in natuurherstel is ongeveer een vertienvoudiging nodig van het nu gereserveerde bedrag, willen we een werkelijke omslag van de veehouderij realiseren.

Opzet pilot

De huidige opzet van het omschakelfonds is gericht op boeren die al bezig zijn met omschakelen, maar lijkt ontoereikend voor boeren die nog aan het begin staan van omschakelen. Ook mag van het geld maar 10% gebruikt worden voor grondaankoop. Daardoor is het fonds niet speciaal gericht op extensivering van de landbouw en draagt daar ook maar beperkt aan bij.

Er wordt onvoldoende gedefinieerd waarnaartoe omgeschakeld dient te worden. Het is niet inzichtelijk wat de doelstellingen zijn op het gebied van het realiseren van kringlooplandbouw, zoals verwoord in de LNV-visie 'Waardevol en Verbonden'. Daardoor kan daar in de beoordeling niet goed op gestuurd worden. Er zijn dan wel 8 subdoelen gedefinieerd, maar niet welke indicatoren daaronder vallen en wat de ondergrens is waaraan moet worden voldaan. Daarmee is er een wezenlijk risico dat een werkelijke omslag uitblijft.

Inzet debat

Wij vragen u om de behandeling van de LNV-begroting te benutten om het budget van het fonds te vergroten om zo veel mogelijk boeren te kunnen ondersteunen bij het maken van een omslag en het fonds meer gericht in te zetten op extensivering. Met heldere definities en criteria kan voorkomen worden dat geld verkeerd besteed wordt, zoals aan dure technische schijnoplossingen en middelmatige stalsystemen.